

Dronken of hypo?

VDV - Ottergemsesteenweg 456, 9000 Gent - Tel. 09/220 05 20 - Fax 09/221 00 82
e-mail: vdv@diabetes-vdv.be

Dronken of hypo?

ijkswacht en politie komen regelmatig in contact met personen die dronken lijken. En meestal zijn ze dat ook.

Sommige ziekten of aandoeningen kunnen echter aanleiding geven tot een beeld dat vrij goed op dronkenschap lijkt zonder dat er ook maar een druppel alcohol gedronken werd.

Hypoglycemie is zo een toestand die gemakkelijk met dronkenschap verward kan worden. Hypoglycemie of een laag bloedsuikergehalte is bij mensen met diabetes een vrij frequent voorkomende toestand waarbij hersenfuncties tijdelijk belemmerd worden. Verward spreken, traag en onbeholpen bewegen, agressief reageren kunnen hiermee gepaard gaan.

Deze brochure geeft informatie over hoe u deze toestand kan herkennen en hoe u de patiënt op dat moment het beste helpt.

Vooraf geven we een getuigenis van een opgeroepen arts over een dergelijke situatie.

Uit de getuigenis van de arts blijkt dat het zeker nuttig kan zijn om enkele kenmerken van hypoglycemie bij een diabeet te herkennen en deze te onderscheiden van dronkenschap. Een diabeet kan immers overal en onverwacht een hypoglycemiaanval krijgen. Het is daarom belangrijk dat u, als lid van een hulpdienst correct weet te handelen wanneer u iemand aantreft met deze symptomen.

Getuigenis arts

Op een woensdagnamiddag werd ik door een politiewacht opgebeld om een bloedstaal af te nemen van een dronken chauffeur. De agent van dienst vertelde me dat de automobilist zo zat was dat hij niet meer op zijn benen kon staan en dat ze hem daarom maar in de cel hadden ondergebracht.

De man had met zijn wagen drie geparkeerde auto's aangereden! De getuigen ter plaatse verklaarden dat de man zo dronken was dat hij uit zijn auto was gevallen, dat hij agressief was en verward.

Op het bureau trof ik een man aan in een lage bewustzijnstoestand. Op het roepen van zijn naam reageerde hij nog maar hij kon onmogelijk spreken. Daarbij was hij angstig en nat van het zweet. Hij had geen kaartje bij zijn identiteitskaart dat hij epilepsie of diabetes had.

Er was geen alcoholgeur vast te stellen wat toch wel eigenaardig is voor een zo dronken man. Ik heb hem onmiddellijk laten opnemen in het stedelijk ziekenhuis ...

De man maakte in de cel een zware hypoglycemie door. Indien men de arts pas een paar uur later verwittigd had, dan had dit ernstige gevolgen kunnen hebben.

Wat is diabetes?

Diabetes is een zeer frequente aandoening: 8 tot 10% van de bevolking lijdt er aan. Er bestaan verschillende types diabetes bij zowel jonge als oudere mensen.

Het is een chronische aandoening waarbij er een slechte verwerking van suikers, vetten en eiwitten gebeurt. De belangrijkste afwijking ligt in de verwerking van suikers, vandaar de oude naam voor diabetes: suikerziekte. Insuline, een hormoon dat door de pancreas wordt aangemaakt, regelt deze stofwisseling. Bij diabetes is er een tekort aan insuline of is ze onvoldoende werkzaam. Hierdoor worden de suikers niet goed in de lichaamscellen opgenomen en stijgt de concentratie aan suikers in het bloed.

De behandeling bestaat erin om dagelijks meerdere injecties met insuline te geven of bloedsuikerverlagende pillen in te nemen in combinatie met een dieet. Het doel van de behandeling is de bloedsuikerspiegel opnieuw te doen dalen. Omdat hoge bloedsuikerspiegels voor complicaties kunnen zorgen zoals beschadigde bloedvaten en zenuwen, streeft men ernaar om de normale waarden zoveel mogelijk te benaderen. Dit betekent aan de andere kant dat de diabeet ook het risico loopt dat de bloedsuikerspiegel te laag zakt en dat hij of zij een hypoglycemie krijgt.

Wat is hypoglycemie?

Het woord hypoglycemie - afgekort hypo - betekent een te laag bloedsuikergehalte. Dit kan ontstaan omdat het delikate evenwicht van de behandeling van diabetes verstoord is. Door het te lage bloedsuikergehalte is er onvoldoende energievoorziening in de hersenen waardoor iemand beneveld lijkt.

Een hypoglycemie kan vrij plots optreden. Bijna steeds wordt dit door de diabeet prompt herkend en kan hij/zij de situatie zelf oplossen door suiker in te nemen. In zeldzame gevallen herkent hij of zij de verschijnselen niet en nemen ze geleidelijk aan in sterkte en ernst toe.

De symptomen van hypoglycemie

De hypoverschijnselen kunnen van persoon tot persoon verschillen en ook bij eenzelfde persoon zijn ze niet altijd gelijk.

Meestal beginnen de klachten met:

- ◆ honger of flauwtegevoel
- ◆ zweten
- ◆ beven
- ◆ hartkloppingen
- ◆ bleek worden
- ◆ ijl gevoel in het hoofd
- ◆ angstgevoel

Na verloop van tijd komt daarbij:

- ◆ verwardheid
- ◆ agressie
- ◆ moeilijk spreken
- ◆ sufheid

Verschillen

Houding

Zweten

Adem

hypoglycemie

voorkeur voor liggen

vaak kletsnat van het zweet

normaal

Dronkenschap

voorkeur voor voorover zitten

vaak geen overdreven zweten

alcoholgeur

Wanneer niet gereageerd wordt kan een verdere bewustzijnsdaling optreden met uiteindelijk een volledige bewusteloosheid (coma). Bij ernstige hypoglycemie die lang duurt kunnen onherstelbare hersenletsels optreden.

Hoe hypoglycemie onderscheiden van dronkenschap?

Het is duidelijk dat de symptomen van hypoglycemie sterk kunnen lijken op dronkenschap. De volgende elementen kunnen helpen om een onderscheid te maken:

1. De meeste diabeten dragen een herkenningsteken bij zich: een 'diabetes-identiteitskaart' of een 'diabetes-penning' of gewoon een geschreven vermelding van hun aandoening 'diabetes mellitus' of 'suikerziekte'.
2. Vaak hebben ze één of andere vorm van suiker op zak (klontjes, zakje kristalsuiker, druivensuiker, ...).
3. Soms hebben ze inspuitmateriaal bij zich (insulinespuitjes, insulinepen Gluca-Gen®, ...) en ontsmettingsmateriaal.
4. Enkele kenmerken zijn licht verschillend bij hypoglycemie en dronkenschap (zie tabel). Deze subtiele verschillen kunnen behulpzaam zijn maar geven uiteraard geen zekerheid.
5. Bij twijfel kan het gebruik van een ademtest uitwijzen of er al dan niet alcohol gebruikt werd.

In de meeste gevallen voelt een diabeet een laag bloedsuikergehalte zelf aankomen.

Het wordt moeilijker om een onderscheid te maken wanneer de diabeet wel degelijk alcohol gedronken heeft. Door de inwerking van alcohol op de stofwisseling valt de suikeraanmaak in de lever stil. Hierdoor kan enkele uren na alcoholgebruik een hypoglycemie ontstaan. Alcoholgebruik en hypoglycemie kunnen dus samengaan en deze situatie is des te gevaarlijker omdat het een langdurige en ernstige hypo kan uitlokken. Herkenning van deze combinatie en aangepast handelen is dan ook een noodzaak. De symptomen kunnen helpen om een juist beeld te vormen maar bij twijfel over de oorzaak van de verwarde toestand is de hulp van een arts wenselijk.

Hoe ingrijpen bij een hypoglycemie?

- ◆ Wanneer de hypo éénmaal herkend is, is de behandeling ervan altijd een dringende aangelegenheid die door elke omstaander, dus ook door u als lid van de hulpdienst, kan gebeuren. Wachten op de 100 of op een arts kan kostbare tijd doen verliezen.

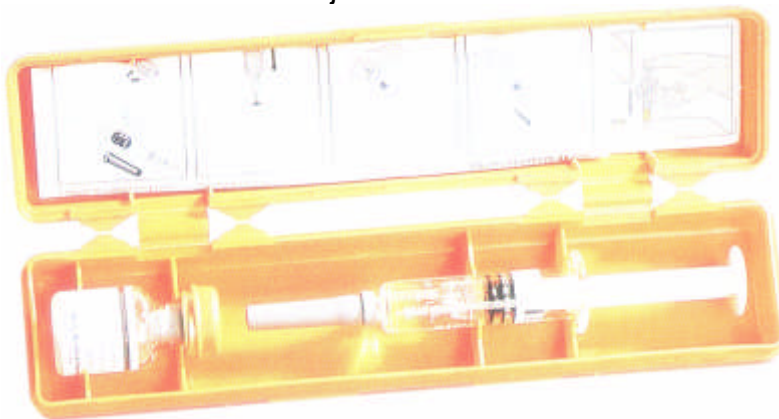

- ◆ Wanneer de diabeet nog goed bij bewustzijn is en in staat is iets te eten of te drinken, kan men suiker toedienen. Enkele klontjes suiker, enkele tabletten druivensuiker, suikerhoudende dranken zoals limonade, fruitsap of frisdrank zullen snel beterschap brengen. Dieetfrisdranken zoals de light-producten bevatten geen suiker en zijn dus niet te gebruiken. Eventueel kan men gebruik maken van een suikerhoudende voeding zoals chocolade, gebak, snoep, ...
Soms gebeurt het dat een diabeet op het moment van een hypoglycemie weigert om suiker te nemen. In die situatie moet hij/zij toch overtuigd worden iets te eten of te drinken. Na ongeveer een kwartier zullen de meeste hypoglycemieverschijnselen verbeterd of verdwenen zijn.
- ◆ Wanneer de diabeet niet goed meer bij bewustzijn of echt bewusteloos is en zelf niet meer in staat is om voeding of drank in te nemen, is het ten stelligste af te raden om drank of voedsel te geven. Omdat op dat moment het slikmechanisme niet goed functioneert, kan iemand zich gevaarlijk verslikken en in ademnood komen. Wanneer de diabeet een GlucaGen®-spuit bij zich heeft kan dit product vooraan in de dijspier gespoten worden. De aanwijzingen hoe dit product klaargemaakt wordt staan op de bijsluiters. Men moet hiervoor geen arts of verpleegkundige zijn, elke omstaander kan dit doen. Meestal verbetert de toestand van de diabeet binnen de 15 minuten. Bij ernstige hypoglycemieën met bewustzijnsverlies is het echter vaak aangewezen om er een arts of medische hulpdienst bij te halen. Bij onvoldoende effect van de Gluca-Gen® kunnen zij dan rechtstreeks glucose in een ader inspuiten met een snelle verbetering tot gevolg.
- ◆ Wanneer de hypoglycemie eenmaal verdwenen is, moet de diabeet nog wat extra eten, een boterham of een stuk fruit, om te vermijden dat de hypoverschijnselen na korte tijd opnieuw optreden.
- ◆ Opvallend is dat de diabeet vrij snel na de hypoglycemie opnieuw perfect functioneert. Hij of zij zal zich vaak niet herinneren wat er gebeurd is en zich soms niet realiseren dat hij/zij agressief of onredelijk tegen u was. U kan dit gedrag tijdens de hypoglycemie ook moeilijk verwijten. Het suikertekort in de hersenen verstoort immers de normale manier van handelen en de diabeet had geen controle over zijn of haar gedrag.

Diabeten hebben vaak zelf wat suikerhoudende voeding bij zich.

Het kan absoluut geen kwaad om aan een diabeet of een niet-diabeet iemand per vergissing suiker of Gluca-Gen® te geven.

Er zal niets ergs gebeuren. Alleen zullen de symptomen die dan door iets anders worden veroorzaakt niet verdwijnen.

Interventie

Het vraagt van u als lid van federale of lokale politie extra alertheid om het onderscheid te maken tussen een dronken iemand en een diabeet met een hypoglycemie. Omdat deze situatie voor de diabeet gevaar kan inhouden, raden we aan om bij iedere twijfel suiker te geven en wanneer de toestand aanhoudt de hulp van een arts in te roepen.

Wanneer u meer informatie wenst over diabetes of hypoglycemie kan u gratis bellen met de Diabetes Infolijn op het nummer 0800 96333 elke werkdag tussen 9 en 17u of contact opnemen met de Vlaamse Diabetes Vereniging op het nummer (09) 220 05 20.

Bij twijfel kan je een suikerhoudend drankje geven, of de hulp van een arts inroepen

Voor al uw vragen over diabetes kan u terecht op ons gratis nummer

DIABETES INFOLIJN - 0800 - 96333

Deze infolijn is bedoeld voor iedereen die vragen heeft rond diabetes in al zijn aspecten: medisch, sociaal, voeding, symptomen...